

การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบล ในเขตจังหวัดลพบุรี

The Citizen Participation in the Administration of Sub – district Municipality in Lopburi Province

อัครกฤษ นุ่นจันทร์¹, ผศ.ดร.ปัญญา อนันตธนาชัย², ผศ.ดร.ชยสร บุญสมมาก³
^{1,2,3}คณะรัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันรัชต์ภาคย์

ABSTRACT

This study aims at: (1) studying the citizen participation in the administration of subdistrict municipality in Lopburi province and (2) comparing the citizen participation in the administration of subdistrict municipality in Lopburi province classified to person stratus. The research reveals that: (1) According to the holistic view, the citizen participation in the administration of subdistrict municipality in Lopburi province is in the high rate. According to the results from each category, it is found that the participation regarding benefit, evaluation, decision and operation are high while planning is medium, respectively. and (2) A comparison between the citizen participation in the administration of subdistrict municipality in Lopburi province from the holistic view regarding gender, age, educational degree, occupation, average monthly income and length of time of habitation in the area reveals no significant differences. However, regarding information perception, it is found that, from the holistic view, there are the differences at the level of statistical significance of .05.

Keywords: participation; administration; Sub–district Municipality in Lop Buri Province

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขต จังหวัดลพบุรี และ (2) เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขต จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านระดับมากจำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และระดับปานกลางจำนวน 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน และ (2) เปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี ในภาพรวมเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่

อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบล ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อจำแนกตามการได้รับรู้ข่าวสาร พบว่าในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม; การบริหารงาน; เทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี

บทนำ

ความพยายามผลักดันของรัฐและการส่งเสริมการกระจายอำนาจแก่ท้องถิ่นเกิดขึ้นครั้งแรกในช่วงรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2540 ได้กำหนดให้มีพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 ซึ่งถือเป็นกฎหมายที่รองรับการกระจายอำนาจที่ชัดเจนเป็นครั้งแรกของการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้แนวทางและการดำเนินการกระจายอำนาจเป็นไปเพื่อการบรรลุถึงเป้าหมายสำคัญของการกระจายอำนาจคือ การสร้างความพึงพอใจหรือการสร้างความสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ตลอดจนส่งเสริมสร้างกระบวนการประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น ซึ่งการจะบรรลุผลตามเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาของการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ พบว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นยังประสบปัญหาที่ไม่สามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งและสร้างความอิสระให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการเพื่อจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ รวมทั้งไม่สามารถสร้างความสุขให้แก่ชุมชนในท้องถิ่นที่เป็นจริงได้

การมีส่วนร่วมนับวันจะมีความสำคัญต่อการบริหารและการพัฒนา ในอดีตเมื่อรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการมีโครงการสาธารณะอะไรก็ใช้อำนาจอันชอบธรรมจากกฎหมายเพื่อคุ้มครองในสิ่งที่ได้กระทำ จึงมักไม่สอบถามหรือรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เท่ากับเป็นการปฏิเสธไม่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร อาจกล่าวได้ว่าความล้มเหลวในอดีตส่วนหนึ่งมาจากการไม่รับฟังความคิดเห็นของประชาชนและไม่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม ซึ่งต่างกับประเทศที่ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาแล้วแต่ดำเนินการโดยอาศัยความร่วมมือจากภาคประชาชน (เมตต์ เมตต์การุญจิต, 2556, หน้า 231)

จากในอดีตและปัจจุบันการบริหารงานพัฒนาชุมชนดำเนินการโดยองค์การภาครัฐและองค์การภาคเอกชน ซึ่งเป็นองค์การภายนอกชุมชนเน้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เน้นการพัฒนาแต่เพียงรูปแบบภายนอก ไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาประชาชนประชาชนในชุมชนเท่าที่ควรบทบาทประชาชนจึงเป็นเพียงผู้ให้ความร่วมมือเพื่อให้กิจกรรมขององค์การภาครัฐและองค์การภาคเอกชนสำเร็จลุล่วงไป ขาดโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม 4 ขั้นตอน คือ การตัดสินใจและวางแผน การปฏิบัติกิจกรรม การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผล องค์กรประชาชนในชุมชนจึงมีความอ่อนแอ ต้องพึ่งพิงบุคคลภายนอก

ชุมชนมาโดยตลอด เพื่อให้องค์กรประชาชนในชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และสามารถบริหารงานพัฒนาชุมชนได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน จึงต้องใช้กรอบแนวคิดในการบริหารงานพัฒนาชุมชนที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนเน้นให้ประชาชนในชุมชนพึ่งตนเองได้ ให้ความสำคัญต่อความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาอย่างยั่งยืนและแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสำคัญ เปิดโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเป็นตัวตั้งของการพัฒนา (community based development approach) และจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างองค์การภาคีรัฐและองค์การภาคเอกชนในระดับนโยบาย ส่วนในภาคปฏิบัติประชาชนในชุมชนต้องรวมตัวเป็นองค์กรประชาชนที่มีพลัง สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ และความร่วมมือกันบริหารจัดการชุมชนของตนเองอย่างยั่งยืน (ณรัชชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง, 2554, หน้า 348-349)

เทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรี ซึ่งได้รับการจัดตั้งเป็นเทศบาลตามประกาศกระทรวงมหาดไทยเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชน การจัดการตามแนวนโยบายของรัฐบาลและนโยบายของผู้บริหารส่วนท้องถิ่นจึงมีส่วนสำคัญในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญที่ต้องครอบคลุมให้ตรงความต้องการของประชาชนและเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนรวม การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญรุดหน้าต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนเทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรีก็เช่นกันที่ต้องการความร่วมมือจากภาคประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้ก้าวหน้า ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะ

ทำการศึกษาค้นคว้ามีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขต จังหวัดลพบุรี เพื่อให้ทราบถึงระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีมากน้อยเพียงใด เพื่อผู้บริหารและบุคลากรในองค์กรจะสามารถนำผลการศึกษาค้นคว้าไปพัฒนาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนยิ่งขึ้นและเกิดผลที่ดีต่อการปฏิบัติงานของเทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาค้นคว้ามีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขต จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบล และการได้รับรู้ข่าวสาร

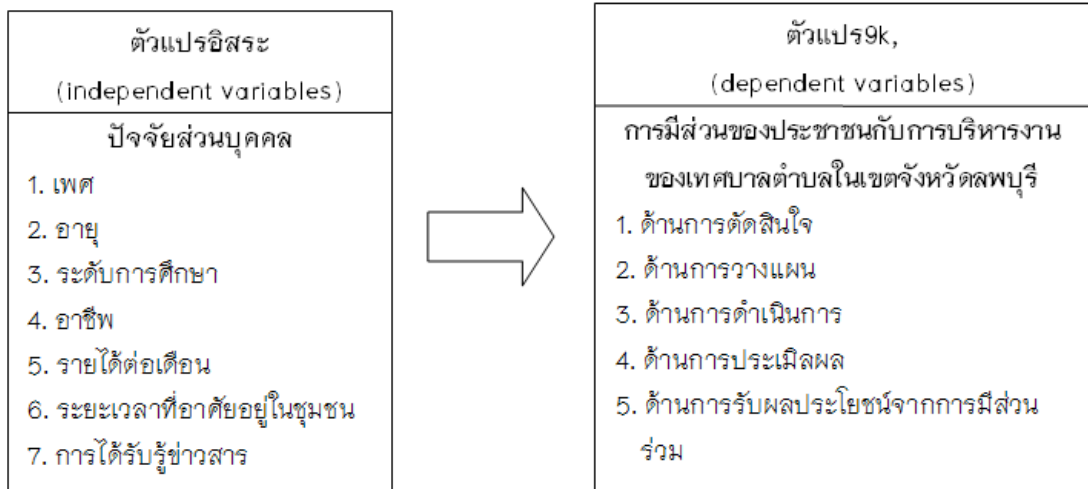
ความสำคัญของการวิจัย

เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับเทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรีและหน่วยงานต่างๆ ซึ่งสามารถนำไปเป็นข้อมูลและแนวทางในการพัฒนาวางแผน ยุทธศาสตร์ในการบริหารงาน เพื่อตอบสนองความต้องการ และหาแนวทางในการพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี โดยยึดกรอบแนวคิดของ กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง (2542, หน้า 52), โกวิทย์ พวงงาม (2545, หน้า 8), อุดิน รพีพัฒน์ (2547, หน้า 11-13), จอห์น เอ็ม โคเฮน, และ นอร์แมน ที อัปฮอฟ (John M. Cohen, & Norman T. Uphoff, 1980, p. 219)

แล้วนำมาสังเคราะห์ได้ตัวแปรซึ่งแบ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินการ ด้านการประเมินผล และด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม และได้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

ประชาชนที่มีสถานภาพส่วนบุคคลแตกต่างกันมีส่วนร่วมกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ประชาชนที่อาศัยอยู่ตาม

ทะเบียนราษฎร์ของเทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรี จำนวน 400 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน (finite population) จึงใช้สูตรในการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane) (กาลัก เต๊ะซันหมาก, 2553, หน้า 93-96) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.773

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ประเภทปลายปิด (closed form) ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มี 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง โดยศึกษาจากกรอบแนวคิดของลิกเคอร์ท (Likert) และแนวคิดต่าง ๆ ประมวลเข้าด้วยกัน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบล จังหวัดลพบุรี เพื่อนำมาประกอบในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี มี 5 ด้าน คือ (1) ด้านการตัดสินใจ (2) ด้านการวางแผน (3) ด้านการดำเนินการ (4) ด้านการประเมินผล (5) ด้านการรับผลประโยชน์ของการมีส่วนร่วม แบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ การให้คะแนนมีดังนี้

5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชนระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชนระดับมาก

3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชนระดับปานกลาง

2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชนระดับน้อย

1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการบริหารงานของประชาชนระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. จัดเตรียมเครื่องมือให้ครบตามจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรี พร้อมทำรหัสในแบบสอบถามให้ตรงกับกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มไว้แล้ว เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบ

2. ผู้วิจัยทำบันทึกเสนอโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ขอออกหนังสือเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ถึงเทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บข้อมูลผู้วิจัยจะกระทำตามขั้นตอนกล่าวคือ

3.1 ขอหนังสือจากโครงการหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี ถึงนายกเทศมนตรี เทศบาลตำบลในจังหวัดลพบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 จัดส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง โดยกำหนดให้เทศบาลตำบล ในจังหวัดลพบุรี ส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัย และบางส่วนจะติดต่อขอรับแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.3 ตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้รับกลับคือมาจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการตรวจนับ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความ สมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ และทำการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปโดยหา ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (standard deviation) แล้วใช้สถิติทดสอบ ที่ (t - test) สถิติทดสอบเอฟ (f - test) จากการ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ แอล เอส ดี ของฟิชเชอร์ (Fisher's Least-Significant : LSD)

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาล ตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี ด้านภาพรวม

ระดับการมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการตัดสินใจ	3.67	0.80	มาก
2. ด้านการวางแผน	3.49	0.85	ปานกลาง
3. ด้านการดำเนินการ	3.55	0.66	มาก
4. ด้านการประเมินผล	3.72	0.75	มาก
5. ด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม	3.77	0.82	มาก
รวม	3.64	0.78	มาก

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 63.50 มีอายุ 41 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.80 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 41.50 มีอาชีพเป็นเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 32.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.80 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบล 21 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 46.20 มีการได้รับรู้ข่าวสารจากหอกระจายข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 63.80

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี พบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการวางแผน

2.1 ด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีของเทศบาลว่ามีความเหมาะสม ประหยัด คุ่มค่า รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีที่เห็นว่าเทศบาลไม่ได้ดำเนินงานตามนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาลตำบล รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการจัดการบริการสาธารณะของเทศบาลตำบล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตาม และการดำเนินงานตามแผน กิจกรรม และ

โครงการต่างๆ ของเทศบาล ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

2.2 ด้านการประเมินผล พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประชาชนสอบถามถึงการทำงาน กิจกรรม โครงการต่างๆ ของเทศบาลตำบล รองลงมาคือ ประชาชนได้ร่วมตรวจสอบกิจกรรม งบประมาณ ในการใช้จ่ายเงินงบประมาณประจำปีของเทศบาล รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการประเมินความพึงพอใจของประชาชนในการจัดให้บริการสาธารณะของเทศบาลตำบล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ

2.3 ด้านการตัดสินใจ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมตัดสินใจในการทำงาน โครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจัดทำขึ้น รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา และวิเคราะห์สาเหตุของปัญหารวมถึงการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นของชุมชน รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงาน/โครงการต่างๆ รวมถึงการทบทวนหรือแก้ไขแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่จะใช้ในการพัฒนาเทศบาล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจกำหนดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น

2.4 ด้านการดำเนินการ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่ง

เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประชาชนร่วมแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานของเทศบาลตำบล รองลงมาคือ ประชาชนสนใจติดตามการบริหารงานของสมาชิกเทศบาลตำบล รองลงมาคือ ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมที่เทศบาลตำบลจัดให้มีขึ้นในชุมชน และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนร่วมกับเทศบาลตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานของเทศบาลตำบล

2.5 ด้านการวางแผน พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ประชาชนมีการเข้าร่วมประชุมประชาคมหมู่บ้านเพื่อจัดทำแผนพัฒนาในชุมชนของตนเอง รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล รองลงมาคือ ประชาชนมีส่วนร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่เพื่อวางแผนจัดทำโครงการพัฒนาเพื่อเสนอต่อเทศบาล เพื่อนำไปประกอบการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบล และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงข้อคิดเห็นและทำเสนอปัญหาในชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเทศบาลตำบล

3. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่าง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบล และการได้รับรู้ข่าวสาร สรุปผลได้ดังนี้

3.1 เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าในภาพรวม และในรายด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่าในภาพรวม และในรายด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ในภาพรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4 เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่าในภาพรวม และในรายด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 เมื่อจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ในภาพรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ด้านการตัดสินใจ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.6 เมื่อจำแนกตามระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบล พบว่า ในภาพรวม ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ด้านการตัดสินใจ และด้านการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.05 ด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3.7 เมื่อจำแนกตามการได้รับรู้ข่าวสาร พบว่า ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน การมีส่วนร่วมของประชาชน พบว่า ด้านการตัดสินใจ และด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนด้านการวางแผน และด้านการประเมินผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี พบว่าภาพรวมมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ด้านการประเมินผล ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ อาจเป็นเพราะเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรีมีนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานของเทศบาลตำบล และด้านการวางแผน เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาจเป็นเพราะวิธีการหรือกระบวนการในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมยังไม่มีประสิทธิภาพมากนักจึงส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

และมีค่าน้อยกว่าด้านอื่นๆซึ่ง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของเทิดศักดิ์ สุวรรณโชติ (2555, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด ประกอบอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 12,000 บาท มากที่สุด และไม่มีตำแหน่งเป็นกรรมการใด ๆ มากที่สุด ดังนั้น เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นกรรมการประเมินผลแผนงานหรือโครงการตามแผนพัฒนาต่าง ๆ อย่างทั่วถึง ตลอดจนมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบถึงการเข้ามาเป็นคณะกรรมการประเมินผลแผนฯ อย่างทั่วถึง เทศบาลควรมีการพัฒนาทุกภาคส่วน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การทำประชาพิจารณ์ การประชุมประชาคมหมู่บ้าน เป็นต้น การกำหนดแผนงาน/ กิจกรรม/ โครงการต่าง ๆ เทศบาลควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ความต้องการอย่างเต็มที่ อีกทั้งแผนงาน/ กิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล จะต้องแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการรับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วม ในรายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ติดตาม และการ

ดำเนินงานตามแผน กิจกรรม และโครงการต่างๆ ของเทศบาล ว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี ควรจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบหรือการติดตามการดำเนินงานของเทศบาลในด้านต่าง ๆ เช่น เทศบาลตำบลเปิดเวทีให้ประชาชนเข้ามาประชุมรับทราบการดำเนินงานของเทศบาลในโครงการต่าง ๆ หรือให้ตัวแทนประชาชนเข้ามาเป็นคณะกรรมการในการจัดสรรหรือสรรซื้อหรือการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของทางเทศบาล เป็นต้น

2. ด้านการประเมินผล ในรายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ประชาชนมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานตามแผนหรือโครงการ ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี ควรจะเปิดเวทีหรือจัดประชุมในพื้นที่เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของเทศบาล และเสนอแนะพร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

3. ด้านการตัดสินใจ ในรายชื่อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ประชาชนมีส่วนร่วมกับการตัดสินใจ กำหนดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่น ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี ควรจะจัดประชุมในท้องที่ระดับหมู่บ้าน ชุมชนทุกหมู่บ้านและชุมชนเพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้ามาร่วมคิดเห็น หรือเสนอปัญหาและความต้องการของโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เทศบาลจะดำเนินงานเพื่อพัฒนาท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. ด้านการดำเนินการ ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ประชาชนร่วมกับเทศบาลตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ระหว่างการดำเนินงานของเทศบาลตำบล ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี ควรจะเปิดให้โอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่นของตนเอง เช่น การประชุมชุมชนเพื่อเสนอแนวทางการต้องการของแต่ละชุมชน เพื่อให้เทศบาลนำไปแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นของการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและละทิ้งงบประมาณข้างหน้าต่อไปเป็นต้น

5. ด้านการวางแผน ในรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงข้อคิดเห็น และทำเสนอปัญหาในชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเทศบาลตำบล ดังนั้น ผู้บริหารเทศบาลตำบลในเขตจังหวัดลพบุรี ควรจะศึกษาและหาวิธีการที่จะเข้าใจเข้าถึงประชาชนในทุกด้าน เช่น การเยี่ยมตามชุมชนและครัวเรือน เพื่อเป็นการศึกษาและสำรวจปัญหาและลักษณะประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง เพื่อที่จะเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนได้มาเข้าร่วมในการเสนอความต้องการ และแนวคิดในการแก้ปัญหาภายในชุมชนของตนเองเป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กมลทิพย์ แจ่มกระจ่าง. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง.
- กาสัก เต๊ะซันหมาก. (2553). *หลักการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2545). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักการและมิติใหม่ในอนาคต*. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์.
- ณรัชชอร์ (ณัฐนรี) ศรีทอง. (2554). *การบริหารงานพัฒนาชุมชนเชิงยุทธศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เทิดศักดิ์ สุวรรณโชติ. (2555). *รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการบริหารงานของเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2556). *ยุทธศาสตร์การพัฒนา: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเชิงรุก*. กรุงเทพฯ: บิ๊ก พอยท์.
- รัชนิดา ไสยรส. (2550). *รายงานการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลชัยวารี อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.อดิน รพีพัฒน์. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษานโยบายสาธารณสุข.
- John, M. Cohen, & Norman, T. Uphoff. (1980). *Participation's Place in Rural Develop: Seeking clarity Through Specificity*. World Development.